

neb nechce-li útraty uschování zapraviti a nečiní-li nikdo jiný nároku na ně, est věci ty prodati a zbytek výtěžku k soudu složiti (§ 349 ex. ř.).

Pacht dědičný a smlouva o dědičný úrok.

I. Pojem.

Dědičný pacht jest smlouva, kterou se někomu dědičně přenechává vlastnictví požitků nějakého statku s tou podmínkou, že za roční požitky buď určitou, výtěžku odpovídající dávku na penězích nebo plodech odváděti buď určité přiměřené služby konati bude. Tento právní ústav má svůj původ v německém právu a jest příbuzný římské emphyteusi. Nahromadění statků v jedné ruce bylo toho příčinou, že propůjčovány pozemky s tím úmyslem, aby ten, jemuž byly propůjčeny, dědičně je držel a určitý úrok z nich odváděl. Propůjčovány pak byly statky též v ten způsob, že vlastník statku poskytl nějaké rodině dědičné právo hospodařiti a užívati statku, za čej odváděti bylo určitou poměrnou dávku. Takto vytvořovalo se t. zv. dědičné požívání pozemků, a z toho útvaru vyvinul se napotom dědičný pacht a dědičný úrok. Pojmy tyto byly druhdy též stotožňovány, ale neprávem, jak blíže vysvítá z o. o. z., poněvadž jsou různé povahy. Při dědičném pachtu plniti jest totiž určitou roční, výtěžku odpovídající dávku (§ 1122 o. o. z.); naproti tomu odvádí se při smlouvě o dědičný nárok jen nepatrná dávka, jež výtěžku nijak neodpovídá, a jíž jenom vlastnictví pozemku se uznává (§ 1126 o. o. z.). Vznikne-li tedy pochybnost, jde-li o dědičný pacht či o dědičný úrok, jest přihlížeti k obnosu ročního úroku neb jinakých dávek. Odpovídají-li tyto alespoň se zřetelem na staré doby, čistému užitku, jde o dědičný pacht; jinak o dědičný úrok (§ 1124 o. o. z.). Zdali oba tyto ústavy právní podnes mají platnost, jest posouditi na základě zákonův o vyvazení pozemků a na základě zák. zák. státního ze dne 21. prosince 1867, č. 142 ř. z., čl. 7; tento stanoví, že povinnosti a plnění z důvodu děleného vlastnictví na nemovitostech lpící, lze vykoupiti a že budoucně nemovitosti podobnými nevykupitelnými břemeny stíženy býti nesmějí. Jest tedy podnes dědičný pacht a dědičný úrok po zákonu přípustný, pokud jde o závazky vykupitelné. Tyto ústavy právní jsou však ještě jinak omezeny: tak nelze na př. nemovitost svěrenskou dáti v dědičný pacht neb pod dědičný úrok (roz. nejv. s. ze dne 2. ledna 1880, č. 13019 sb. 7793). Pokud však jde o jiné statky, mohou se kontrahenti při smlouvě o pacht smluviti, že smlouva ta po případě změněna býti může ve smlouvu o pacht dědičný (roz. nejv. s. ze dne 4. května 1859, č. 4232 sb. 783). Vznikne-li spor o to, jde-li o pacht dočasný či dědičný, jest na propachtujícím, smlouvu vypovídajícím, aby dokázal, že smlouva na určitý čas byla uzavřena (roz. nejv. s. ze dne 14. listopadu 1883, č. 12278, sb. 9655).

II. Práva a povinnosti.

1. Pán statku pod dědičný pacht neb úrok daného jest oprávněn bráti roční úrok a jiné vymíněné dávky (§ 1131 o. o. z.).

2. Dávky ty nesmějí pod žádnou záminkou býti zvýšeny.

3. Ze svršků k pozemku nenáležících a jiných věcí movitých úroku bráti nelze (§ 1131 o. o. z.).

4. Kdežto při obyčejné smlouvě o nájem neb pacht není nájemce resp. pachtěř povinen platiti nájemné resp. pachtovné, nemohl-li pro kromobyčejné náhody (ohně, válka, mor) předmětu v nájem případně v pacht daného potřebovati neb užívati, není pachtýř dědičný i při takových na-

hodilých událostech úplně sprostěn povinnosti platiti úrok dědičný, nýbrž on má pouze nárok na přiměřenou slevu, jež odpovídá době, po kterou užívání místa míti nemohlo (§ 1133 o. o. z.); na prominutí to nemá však držitel statku úročního žádného nároku, jelikož úrok dědičný výtěžku ze statku neodpovídá a pouze za účelem uznání vrchního vlastnictví se platí (§ 1134 o. o. z.).

5. Dědičný pacht rozeznává se dále od dědičného úroku tím, že následky s opozděným odváděním úroku spojené jsou různé. Při dědičném pachtu může pán statku pro neplacení úroku teprve tehdy proti dědičnému pachtěři zakročiti, nebyl-li úrok již déle než rok odváděn; a může pak žádati, aby buď požitky byly zabaveny, buď statek v dědičný pacht daný soudem byl vydražen (§ 1136 o. o. z.). Při dědičném úroku naproti tomu musí držitel statku úročního úrok náležitě ve smluvený čas odváděti; jinak má pán statku právo užitky sequestrací zabaviti a z nich pro nezaplacený úrok se odškodniti (§ 1135 o. o. z.). Pán statku pod dědičný úrok daného není však oprávněn žádati za exekuční prodej statku, poněvadž pro nepatrnost úroku není v té míře ohrožen, jako pán statku v dědičný pacht daného.

6. Naproti tomu jest jak při dědičném pachtu tak při dědičném úroku vrchní vlastník oprávněn na to naléhati, aby vlastník požitků se staral o udržování pozemků a jich obdělávání; nečinil-li by tak, jest vrchní vlastník v obou případech oprávněn na to naléhati, aby statek byl přenechán jiným dědičným pachtěřům neb držitelům statků úročních (§ 1130 o. o. z.) (viz čl. Emphyteusis).

Pán myslivosti a host.

I. Pánem myslivosti zove se majitel souvislého komplexu pozemkového, který obnáší nejméně 115 hektárů. Pán myslivosti jest oprávněn tuto samostatně vykonávati, k tomu jakož i k dohledu potřebný personal si zříditi a hostům účastenství na honbě dovoliti.

II. Hostem na honbě jest ten, kdo má lístek honební ve společnosti nebo se svolením pána myslivosti jako host tohoto na lovišti honí. Pouhé odvolání na svolení pánovo však nestačí, nýbrž jest ve smyslu § 25 česk. zák. hon. potřebí, aby každý host, který nehoní ve společnosti pána myslivosti, měl písemné povolení tohoto. Orgánové, jimž přísluší dozor nad vykonáváním myslivosti, jsou oprávněni výkaz takový žádati. Porušení tohoto předpisu se tresce (nař. česk. místodrž. ze dne 22. února 1877 č. 10 z. z.). Lístků honebních nemusí míti členové sborů vyslaneckých v Rakousko-Uhersku ověřených, pakli jako hosté myslivost provozují (vým. ze dne 30. března 1881 č. 1647 a ze dne 23. ledna 1884 č. 235).

Pán stavby (stavebník, budovatel).

I. Pojem.

Pánem stavby jest ten, na čí účet provádí se nějaká stavba. Pro »pána stavby« užívá se v různých stavebních řádech různých výrazů: podnikatel stavby, vlastník, držitel budovy atd. Pánem stavby jest zpravidla vlastník pozemku stavebního neb osoba k požívání jeho oprávněná. Některé řády stavební žádají na pánu stavby důkaz o tom. (Tak ku př. stav. řád pro Dolní Rakousy § 19, Korutany § 4.)

II. Povinnosti.

Pánu stavby přináleží vedle většiny stavebních řádů povinnost:

1. ohlásiti se úřadu stavbu povolujícímu a předložiti dvojmo plán situační, jedná-li se o provádění novostaveb na veřejném místě, neb o pří-